

Gemeente Breda

Bijlage 5 bij besluit
2016/2984-V1

r&r

Natuurtoets beschermde soorten en natuurgebieden

In het kader van de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en

Natuurnetwerk Brabant

Plangebied: Reeptiend 50, Breda

Opsteller: F.A. van Meurs

Natuurtoets beschermde soorten en natuurgebieden In het kader van de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en Natuurnetwerk Brabant

Ondertitel	Plangebied: Reeptiend 50, Breda
Opsteller	F.A. van Meurs
Datum	02-11-16
Versienummer	01
Rapportkenmerk	ER20160930v01
Aantal pagina's	66
Opdrachtgever	A. van Logtestijn - Heimovaara
Contactpersoon	A. van Logtestijn - Heimovaara
Collegiale toets	L. Boon
Wijze van citeren	Meurs, F.A. van. 2016. Natuurtoets. In het kader van de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en Natuurnetwerk Brabant. Plangebied: Reeptiend 50, Breda. Rapportkenmerk ER20160930v01. Ecoresult B.V., Dordrecht.

Ecoresult B.V.
Van Ravesteyn-erf 156
3315 DK Dordrecht
078 75 184 12
info@ecoresult.nl
www.ecoresult.nl

© copyright Ecoresult B.V. 2016

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende.

Ecoresult B.V. kan door opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.

INHOUDSOPGAVE

1 Inleiding.....	5
1.1 Aanleiding.....	5
1.2 Doel.....	5
1.3 Leeswijzer.....	6
2 Werkwijze.....	7
3 Omschrijving plangebied.....	9
4 Onderzoekresultaten.....	13
4.1 Algemeen.....	13
4.2 Beschermd soorten	13
4.3 Samenvatting onderzoekresultaten beschermd soorten.....	20
4.4 Beschermd gebieden	22
4.5 Samenvatting beschermd gebieden	23
5 Activiteiten.....	25
5.1 Voorgenomen activiteiten.....	25
5.2 Nieuwe situatie.....	25
5.3 Wettelijk belang.....	27
5.4 Alternatieven afweging	28
6 Effectenbeoordeling en toetsing.....	31
6.1 Beschermd soorten.....	31
6.2 Beschermd gebieden.....	38
7 Conclusies en aanbevelingen.....	43
7.1 Conclusies.....	43
7.2 Aanbevelingen.....	48
8 Geraadpleegde bronnen	51
8.1 Literatuur.....	51
8.2 Internet.....	51
Bijlage 1 Toelichting Flora- en faunawet.....	53
Bijlage 2 Toelichting Natuurbeschermingswet.....	59
Bijlage 3 Toelichting Natuurnetwerk Nederland.....	61
Bijlage 4 Bekende verspreiding beschermd soorten (NDFF).....	63
Bijlage 5 Sfeerimpressie plangebied.....	65

1 Inleiding

1.1 *Aanleiding*

In opdracht van A. van Logtestijn - Heimovaara heeft Ecoresult B.V. een natuurtoets beschermde soorten en natuurgebieden uitgevoerd. Het onderzoek is uitgevoerd in het plangebied genaamd Reeptiend 50, Breda. De aanleiding van de natuurtoets betreft de renovatie van de bebouwing binnen het plangebied en herstel van het plangebied (zie verder hoofdstuk 5). Deze activiteiten kunnen schadelijke effecten hebben op beschermde soorten en natuurgebieden. Wet- en regelgeving voor flora, fauna en natuurgebieden kan hierdoor worden overtreden. Deze natuurtoets zoomt in op de (mogelijke) schadelijke effecten door de activiteiten en op welke wijze gehandeld kan worden.

1.2 *Doel*

- Door middel van een oriënterend onderzoek beoordelen of de Flora- en faunawet door geplande activiteiten wordt overtreden. Zo ja, toetsen op welke wijze in het kader van de Flora- en faunawet dient te worden gehandeld.
- Door middel van een oriënterend onderzoek beoordelen of (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen die gesteld zijn voor Beschermd Natuurmonumenten en Natura 2000-gebieden, in het kader van de Natuurbeschermingswet, te verwachten zijn.
- Door middel van een oriënterend onderzoek beoordelen of de activiteiten een significant negatief effect heeft op de wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Brabant (NNB), in het kader van de Nota Ruimte.

Deze natuurtoets is geschreven op basis van de huidige wet- en regelgeving. Per 1 januari 2017 zal de nieuwe Wet Natuurbescherming in werking treden, deze wet vervangt 3 wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De implicaties van deze wijziging zijn op dit moment nog niet helemaal duidelijk. Zodoende wordt aanbevolen om per 1 januari 2017 na te gaan of deze wetswijziging gevolgen heeft voor uw project.

1.3 *Leeswijzer*

In deze rapportage worden achtereenvolgens beschreven: de werkwijze, het plangebied, de onderzoeksresultaten, de activiteiten, de (mogelijke) schadelijke effecten, de toetsing aan desbetreffende wet- en regelgeving, de conclusies en aanbevelingen en de geraadpleegde literatuur.

2 Werkwijze

De natuurtoets is gebaseerd op maximaal 8 werkstappen:

1. Uitvoeren van een oriënterend bronnenonderzoek en verkennend veldonderzoek.
2. Uitvoeren van oriënterend onderzoek naar de activiteiten en nagaan of er schadelijke effecten op kunnen treden.
3. Onderzoeken en advies geven over het voorkomen van (mogelijke) schadelijke effecten door het uitvoeren van mitigerende maatregelen.
4. Aangeven of soorten zijn vrijgesteld van een ontheffing.
5. Onderzoeken en advies geven over het werken met gedragscodes.
6. Het onderzoeken van de gevolgen van de (mogelijke) schadelijke effecten.
7. Optioneel zorgen voor een volledige ontheffingsaanvraag en/of vergunningsaanvraag.
8. Optioneel door ecologische werkbegeleiding controleren of de maatregelen uit de ontheffing en/of vergunning ook zo worden uitgevoerd.

3 Omschrijving plangebied

Het plangebied is gelegen aan het Reeptiend 50, te Breda (gemeente Breda, provincie Noord-Brabant), zie Afbeelding 1.

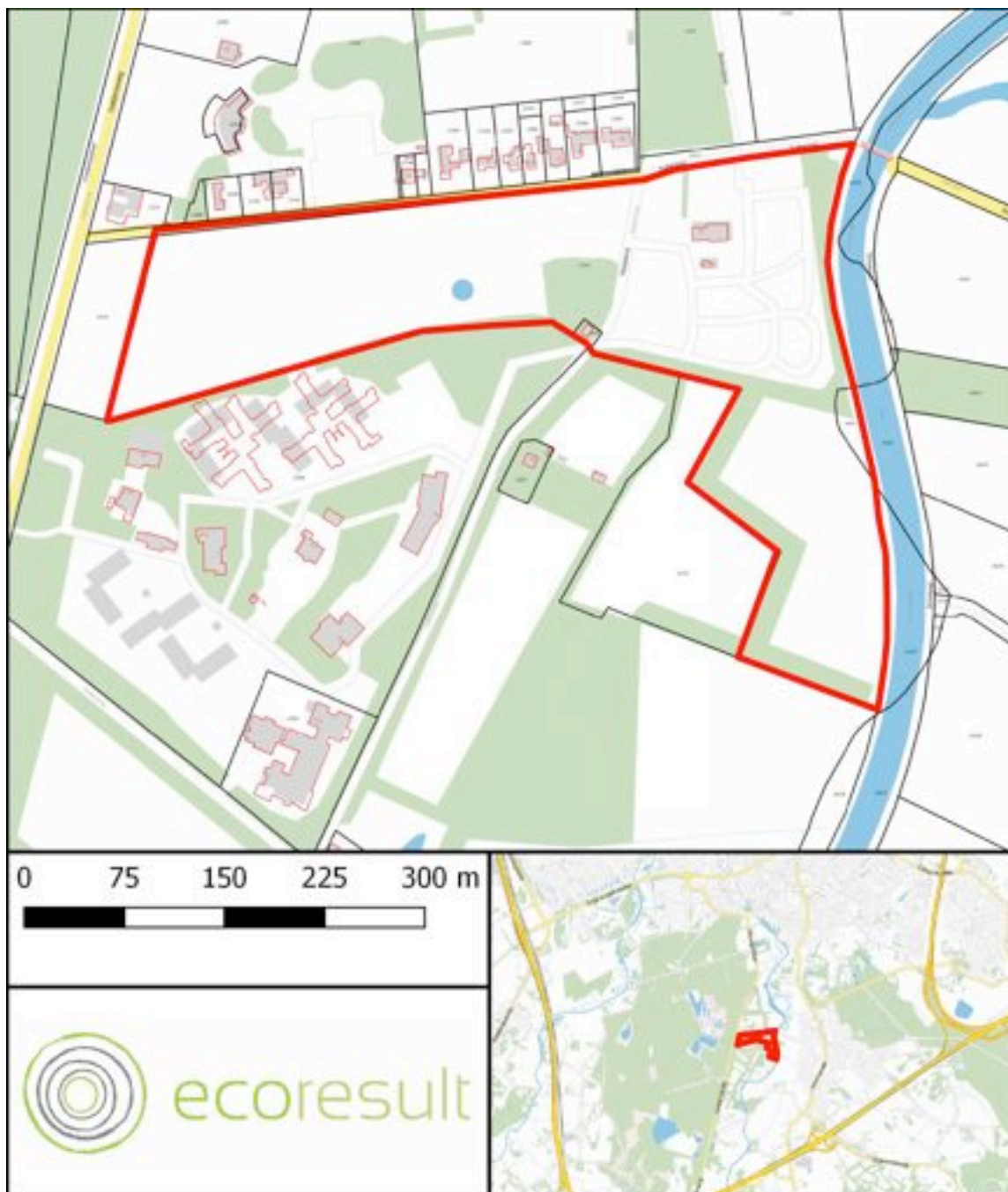
Het plangebied:

- Is gelegen ten zuiden van de bebouwde kom van Breda.
- Oppervlakte bedraagt 9,0 hectare.
- In het noordoostelijk deel van het plangebied staat een deels vervallen bakstenen boerderij. De stal is rietgedekt. De woning is bedekt met dakpannen.
- Ten zuiden van de woning staat een bakstenen bakhuisje, door vandalisme deels vernield.
- De bebouwing heeft een monumentenstatus (Rijksmonument) en bevindt zich in een slechte staat van onderhoud.
- Rondom de woning zijn grasvelden (overwoekerde voormalige speeltuin, skelterbaan, sportveld en treinbaan) aanwezig, omzoomd door houtwalleetjes.
- Op verschillende plekken zijn nog restanten aanwezig van het vroegere gebruik als kinderboerderij (zoals speeltoestellen en rails van een treinbaan en paden van de skelterbaan)
- Het zuidelijk deel van het plangebied bestaat uit een weiland, begraasd door koeien.
- Het westelijk deel van het plangebied bestaat uit verwaarloosd hooiland, begroeid met pitrus en boomopschot. Centraal in dit veld is een grotendeels dichtbegroeide poel aanwezig.
- Centraal is een onverhard pad aanwezig die gebruikt wordt ter ontsluiting van de naast gelegen woning (Galderseweg 69) en als ontsluiting bij calamiteiten voor het naastgelegen onderwijscentrum van Koninklijke Visio.
- Naast dit pad staat een bakstenen garage met dakpannen dakbedekking.
- Ten noorden ligt de Reeptiend met vrijstaande bebouwing. Ten westen ligt de Galderseweg. Ten oosten ligt de rivier de Mark. Het plangebied wordt aan de zuidzijde tenslotte begrensd door agrarische percelen.
- Het plangebied is vrijwel geheel omzoomd door houtwallen, behalve ten oosten van het weiland in het zuidelijk deel van het plangebied.
- De bomen in het plangebied bestaan uit meerdere soorten. De bomen hebben verschillende dikten, sommige meer dan 30 centimeter. In verschillende bomen zijn scheuren, spleten en

holten aanwezig.

- Binnen het plangebied en langs de wegen grenzend aan het plangebied is verlichting door middel van lantaarnpalen (maximaal 4 meter hoog) aanwezig.
- Lijnvormige elementen zijn aanwezig binnen en grenzend aan het plangebied, dit betreft houtwallen.
- Ondergrondse ruimten zijn afwezig binnen het plangebied.

In bijlage 4 is een foto-impressie van het plangebied te vinden.

Afbeelding 1: Ligging van het plangebied (rood omkaderd), weergegeven op de topografische kaart. Voor de regionale ligging zie de kaart rechtsonder. Kaartbron: PDOK.

*Afbeelding 2: Uitsnede bestemmingsplankaart
Bestemmingsplan Buitengebied Zuid 2013. Het
plangebied is blauw omkaderd.*

Legenda:

Donkergroen: Natuur.

Geel: Wonen.

Lichtgroen: Agrarisch.

Bron: <http://www.ruimtelijkeplannen.nl>

4 Onderzoeksresultaten

4.1 *Algemeen*

Het verkennend veldonderzoek is uitgevoerd op 31 augustus 2016 voor en na avondschemering door F.A. van Meurs en op 6 september 2016 door B. Verhoeven, beiden ecologisch deskundigen¹ bij Ecoresult B.V. Daarbij is gebruik gemaakt van een verrekijker (Leica Trinovid 10x42), batdetectors (Batlogger M, Petterson D240x) en een zaklamp. Aandacht is uitgegaan naar de aanwezige landschapselementen en habitats in en grenzend aan het plangebied om de resultaten van het bronnenonderzoek aan te scherpen. Aangezien de voorgenomen activiteiten in de categorie ruimtelijke ingrepen valt (zoals bedoeld in het kader van de Flora- en faunawet), zijn de soorten uit tabel 1, 2, 3 en vogels van de Flora- en faunawet onderzocht. Op basis van het bronnenonderzoek en de aanwezige habitats was een goede inschatting van de potenties te maken. In hoofdstuk 4.2 worden alle door de Flora- en faunawet beschermde soortgroepen behandeld.

4.2 *Beschermde soorten*

4.2.1 Bronnenonderzoek

4.2.1.1 *NDFF*

In tabel 1 staat aangegeven welke beschermde soorten binnen een afstand van 1 kilometer van het plangebied de afgelopen vijf jaar zijn waargenomen. Hierin zijn alleen de soorten weergegeven van tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet en de vogels waarvan RVO op een indicatieve lijst aangeeft dat deze jaarrond beschermde nesten hebben. Zie Bijlage 4 voor een overzicht van de soorten op een afstand van 1 tot 10 km afstand.

¹ Voor een definitie van ecologisch deskundige wordt verwezen naar <https://mijn.rvo.nl/ecologisch-deskundige?inheritRedirect=true>

Soort	Soortgroep	Bescherming
Eekhoorn	Zoogdieren, overige zoogdieren	tabel II
Baardvleermuis	Zoogdieren, vleermuizen	tabel III
Baardvleermuis / Brandts vleermuis	Zoogdieren, vleermuizen	tabel III
Franjestaart	Zoogdieren, vleermuizen	tabel III
Gewone dwergvleermuis	Zoogdieren, vleermuizen	tabel III
Gewone grootoorvleermuis	Zoogdieren, vleermuizen	tabel III
Gewone/Kleine/Ruige dwergvleermuis	Zoogdieren, vleermuizen	tabel III
Ruige dwergvleermuis	Zoogdieren, vleermuizen	tabel III
Watervleermuis	Zoogdieren, vleermuizen	tabel III
Alpenwatersalamander	Amfibieën	tabel II
Heikikker	Amfibieën	tabel III
Poelkikker	Amfibieën	tabel III
Vinpootsalamander	Amfibieën	tabel III
Gevlekte witsnuitlibel	Libellen	tabel III
Levendbarende hagedis	Reptielen	tabel II
Hazelworm	Reptielen	tabel III
Daslook	Vaatplanten	tabel II
Gewone / Spindotterbloem	Vaatplanten	tabel II
Kleine zonnedauw	Vaatplanten	tabel II
Klein glaskruid	Vaatplanten	tabel II
Klokjesgentiaan	Vaatplanten	tabel II
Lange ereprijs	Vaatplanten	tabel II
Prachtklokje	Vaatplanten	tabel II
Rietorchis	Vaatplanten	tabel II
Ronde zonnedauw	Vaatplanten	tabel II
Ruig klokje	Vaatplanten	tabel II
Tongvaren	Vaatplanten	tabel II
Waterdrieblad	Vaatplanten	tabel II
Wilde marjolein	Vaatplanten	tabel II
Zomerklokje	Vaatplanten	tabel II
Kleine modderkruiper	Vissen	tabel II
Paling	Vissen	tabel II
Rivierdonderpad	Vissen	tabel II
Boomvalk	Vogels	tabel III
Buizerd	Vogels	tabel III
Gierzwaluw	Vogels	tabel III
Grote Gele Kwikstaart	Vogels	tabel III
Havik	Vogels	tabel III
Huismus	Vogels	tabel III
Kerkuil	Vogels	tabel III
Ooievaar	Vogels	tabel III
Roek	Vogels	tabel III
Sperwer	Vogels	tabel III
Steenuil	Vogels	tabel III
Wespendief	Vogels	tabel III

Tabel 1: Waargenomen beschermde soorten binnen een afstand van 1 km vanaf rondom plangebied. Bron: © NDFF - quickscanhulp.nl 30-09-2016 13:22:41

4.2.1.2 *Vleermuisonderzoek 2014*

Tijdens vleermuisonderzoek² dat Ecoresult B.V. in 2014 grenzend aan het plangebied uitvoerde is ook onderhavig plangebied meegenomen. Er werden destijds geen aanwijzingen aangetroffen voor de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen. Dichtstbijzijnde verblijfplaats bevindt zich op 200 meter ten westen van de boerderij, in Reeptiend 27. Dit betreft een zomer- of kraamverblijfplaats van gewone dwergvleermuis. In het plangebied en de omgeving ervan werden geen essentiële vliegroutes en essentiële foerageergebieden aangetroffen.

4.2.2 Verkennend veldonderzoek

4.2.2.1 *Vaatplanten*

De bosvakken en de houtwallen in het plangebied zijn potentieel geschikt voor daslook (Tabel 2 van de Flora- en faunawet) en brede wespenorchis (Tabel 1 van de Flora- en faunawet). Het plangebied is ongeschikt voor overige beschermde vaatplanten. Op de muren en andere stenige habitats binnen het plangebied zijn geen beschermde muurplanten zoals tongvaren, gele helmbloem, steenbreekvaren en klein glaskruid aangetroffen. In het plangebied is geen sprake van ecologisch beheerde terreinen, geen hoogveen of voedselarme bodem. De bodem ter plaatse van het plangebied is sterk voedselrijk kent een langdurig agrarisch gebruik. Mede hierdoor is het plangebied ongeschikt voor soorten van voedselarme bodems als brede orchis, rietorchis, kleine zonnedauw, klokjesgentiaan, prachtklokje, ruig klokje beenbreek, wilde gagel, rietorchis, bijenorchis, steenanjer en veldsalie. Deze soorten zijn dan ook niet aangetroffen. Open water is binnen en grenzend aan het plangebied afwezig waardoor beschermde waterplanten zoals waterdrieblad en drijvende waterweegbree zijn niet aangetroffen ondanks een veldbezoek in de groeiperiode.

Tijdens het veldbezoek op 6 september 2016 werden ter plaatse van het zuidelijk deel van het plangebied, het weiland, de volgende soorten genoteerd (zie Tabel 2):

² Van Meurs, 2015

Akkerdistel	Haagwinde	Ridderzuring
Akkerkers	Heermoes	Rode klaver
Basterdwederik spec	Hondsdrif	Scherpe boterbloem
Canadese guldenroede + Late guldenroede	Jakobskruid s.l.	Sint-Janskruid
Gespleten hennepnetel + Gewone hennepnetel	Koninginnekruid	Smalle weegbree
Gewone braam	Kruipende boterbloem	Masbekje
Gewone brunel	Mannetjesvaren	Waterpeper
Gewone hoornbloem	Moeraswalstro	Witte klaver
Gewone smeerwortel	Perzikkruid	Wolfspoot
Greppelrus	Pitrus	Zwarte els
Grote brandnetel		

Tabel 2: Aangetroffen vaatplanten in het weiland (zuidelijk deel plangebied) tijdens het veldbezoek op 6 september 2016.

4.2.3 Zoogdieren – vleermuizen

4.2.3.1 Vaste rust- en verblijfplaatsen

Vaste rust- en verblijfplaatsen in gebouwen

Vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen van vleermuizen in gebouwen zijn in het plangebied afwezig. De boerderij en het bakhuis zijn in pandig onderzocht op aanwezigheid van (sporen van) vleermuizen. Deze zijn niet aangetroffen. De boerderij is door de slechte bouwkundige staat ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen, er zijn veel grote spleten en kieren met forse vochtinwerking. De daken lekken, en de rieten daken zijn deels ingestort. Daarnaast zijn alle deuren en ramen van het woongedeelte van de boerderij dichtgetimmerd, ter voorkoming van vernieling en vandalisme. Langs vrijwel alle dakranden is spinrag aanwezig, hetgeen indicatief is dat hier geen vleermuizen langs komen. Door de slechte bouwkundige staat en de hoge vochtigheid in grote delen van de boerderij en het bakhuis zijn deze voor gebouwbewonende soorten als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger onaantrekkelijk (houden van relatief droge plekken). De garage is in goede staat. Openingen naar het dakvlak zijn hier aanwezig. Deze garage is hierdoor voor gebouwbewonende soorten als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger geschikt.

Vaste rust- en verblijfplaatsen in bomen

De bomen binnen het plangebied zijn potentieel geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen. Holten, spleten en scheuren zijn aanwezig in diverse grotere bomen. Deze zijn geschikt voor ruige dwergvleermuis. Het plangebied is ongeschikt voor watervleermuis en

rosse vleermuis. Deze heeft aaneengesloten bos nodig, dat afwezig is binnen het plangebied. Overige boombewonende soorten worden op grond van het in 2014 uitgevoerd onderzoek (zie ook paragraaf 4.2.1.2) niet verwacht.

4.2.3.2 Foerageergebied

Het plangebied is geschikt om te fungeren als beschutting en voedselaanbod voor foerageergebied³. Foerageergebied in de vorm van bomenrijen, weiland en verlichting door straatlantaarns (aanzuigende werking op insecten, die op hun beurt weer vleermuizen aantrekken), zijn binnen en direct grenzend aan het plangebied aanwezig. Er zijn direct grenzend aan en in de wijdere omgeving meerdere vergelijkbare alternatieven aanwezig (zoals de aangrenzende percelen weilanden. Soorten die foeragerend binnen het plangebied aangetroffen kunnen worden zijn baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis.

4.2.3.3 Vliegroute

In en grenzend aan het plangebied zijn lijnvormige elementen aanwezig (wegen, al dan niet met straatlantaarns, bomenrij, watergangen). Met name de houtwallen maken deel uit van een groter lijnvormig element en kunnen fungeren als essentiële vliegroutes van verblijfplaatsen naar foerageergebieden of tussen foerageergebieden onderling. Soorten die het plangebied als vliegroute kunnen gebruiken zijn baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis en watervleermuis.

4.2.4 Zoogdieren – grondgebonden

Het plangebied is potentieel geschikt voor beschermde grondgebonden zoogdieren uit tabel 2 en tabel 3 van de Flora- en faunawet. De op basis van het bronnenonderzoek te verwachten eekhoorn (tabel 2) komt binnen een afstand van 1 kilometer van het plangebied voor. De bomen in het plangebied zijn geschikt voor voortplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen van eekhoorn. Het plangebied is ongeschikt voor boommarter. In de bomen zijn geen grote holten (holten groter dan 5 cm) aanwezig, eveneens werden geen grotere boomnesten waargenomen waar boommarter zijn intrek in kan doen. Het plangebied is ongeschikt voor steenmarter. In de bebouwing zijn geen sporen

3 Een vliegroute is essentieel wanneer er geen goede alternatieve vliegroute is om vanuit de verblijfplaats het betreffende foerageergebied te bereiken dan wel dat er wel een alternatieve vliegroute is, maar het gebruik hiervan kost vergeleken met de originele vliegroute teveel energie (te ver omvliegen of te onbeschermt). Een foerageergebied is van essentieel belang voor het functioneren van de verblijfplaats wanneer er geen alternatieve foerageergebieden zijn om de eventuele aantasting ervan op te vangen. Bron: Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis.

aangetroffen die wijzen op bewoning door steenmarter (zoals latrines). Het plangebied is wel geschikt als foerageergebied voor steenmarter. Andere sporen van bewoning (burchten, nesten, latrines) en gebruik als foerageergebied (zoals wildwissels en vraatsporen) zijn niet aangetroffen in het plangebied. Het plangebied is potentieel geschikt voor algemene grondgebonden zoogdieren uit tabel 1 van de Flora- en faunawet. Potentieel geschikte vaste rust- of verblijfplaatsen en/of functioneel leefgebied zijn in het plangebied soorten als konijn, haas, bosmuis, bosspitsmuis, rosse woelmuis, egel, bunzing, woelrat, wezel, hermelijn.

4.2.5 Reptielen en amfibieën

Gelet op het voorkomen van alpenwatersalamander (Tabel 2 van de Flora- en faunawet), vinpootsalamander, heikikker, poelkikker en kamsalamander (Tabel 3 van de Flora- en faunawet) in poelen in het aan het plangebied grenzende Mastbos en het voorkomen van levendbarende hagedis (Tabel 2 van de Flora- en faunawet) en hazelworm (Tabel 3 van de Flora- en faunawet) in het Mastbos, grenzend aan het plangebied, is het plangebied potentieel geschikt voor voortplantingsplaats en vaste rust- en verblijfplaats en functioneel voor deze amfibieën en reptielen.

Het gebied is potentieel geschikt voor algemene amfibieën uit tabel 1 van de Flora- en faunawet. Potentieel geschikte vaste rust- of verblijfplaatsen en/of functioneel leefgebied (open water, struweel, oevervegetatie, houtwallen) zijn aangetroffen voor gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker en kleine watersalamander.

4.2.6 Dagvlinders en libellen

De poel in het plangebied is potentieel geschikt voor gevlekte witsnuitlibel als voortplantingsplaats. De soort komt in de directe omgeving van het plangebied voor. Waarnemingen zijn bekend uit het Mastbos. De op basis van het bronnenonderzoek te verwachten soorten dagvlinders hebben habitat dat niet in het plangebied aanwezig is zoals bos met viooltjes voor keizersmantel en heide voor heideblauwtjes.

4.2.7 Vissen

Het plangebied is ongeschikt voor beschermde vissen. Het is te klein, geïsoleerd en te jong, waardoor eventueel aanwezige populaties zich niet kunnen handhaven. De sloten en greppels in het plangebied staan regelmatig droog en staan niet in directe verbinding met andere watersystemen. Hierdoor kan

aanwezigheid van soorten als paling, grote modderkruiper en kleine modderkruiper redelijkerwijs worden uitgesloten. Rivierdonderpad heeft stenige bodems nodig, welke afwezig zijn.

4.2.8 Vogels

4.2.8.1 *Jaarrond beschermde nesten*

Vaste rust- en verblijfplaatsen in gebouwen

Het plangebied is ongeschikt voor vogels met jaarrond beschermde nesten in gebouwen. Huismus heeft bewoning en continue aanwezigheid van vee en bedrijvigheid nodig. Dat is niet meer aanwezig, en de bebouwing is niet meer in gebruik, waardoor aanwezigheid is uit te sluiten. Hoewel de bebouwing geschikt is voor kerkuil en steenuil, zijn deze afwezig. Sporen (nestmateriaal en braakballen) zijn niet aangetroffen in de bebouwing. Het plangebied is ongeschikt voor gierzwaluw. Het terrein direct rondom bebouwing is te besloten door de aanwezigheid van hoge bomen voor gierzwaluw. Andere vogels met jaarrond beschermde nesten worden in de gebouwen niet verwacht. Het plangebied kan als foerageergebied fungeren.

Vaste rust- en verblijfplaatsen in bomen

Omdat alle bomen ten tijde van het veldonderzoek vol in blad stonden, en veel bomen behoorlijk hoog zijn, is het niet mogelijk om zekere uitspraken te doen over de aan- of afwezigheid van voortplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels met jaarrond beschermde nesten in bomen. Deze zijn verborgen in de boomkronen. Het plangebied is geschikt voor buizerd, ransuil en sperwer. Het plangebied kan als foerageergebied fungeren voor diverse roofvogels. In de omgeving is voldoende gelijkwaardig habitat aanwezig.

4.2.8.2 *Niet jaarrond beschermde nesten*

In het plangebied zijn potentieel geschikte voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaatsen van onder meer ekster, boomkruiper, koolmees en pimpelmees aanwezig in de vorm van bomen.

4.2.8.3 *Algemene vogels*

Het plangebied is potentieel geschikt voor vogelsoorten waarvan de nesten alleen gedurende het broedseizoen beschermd zijn (het moment dat het nest in gebruik is). De houtwallen en bossages zijn potentieel geschikt voor struweelbroedende en boombroedende vogels (zoals heggenmus, merel, tijftjaf, winterkoning, roodborst, houtduif).

4.2.9 Overige soortgroepen

Het plangebied is ongeschikt voor tabel 2 en 3 soorten kevers, kreeftachtigen en weekdieren. Daarnaast ligt het plangebied buiten het reguliere verspreidingsgebied van beschermde soorten, zoals Spaanse vlag (komt voor in het zuiden van Limburg), teunisbloempijlstaart (zuidoostelijk deel van Nederland), en Europese rivierkreeft (regio Arnhem). Uit bronnenonderzoek blijkt dat tot een afstand van 25 kilometer overige beschermde soorten in deze soortgroepen de afgelopen 5 jaar niet zijn waargenomen, waardoor mag worden verondersteld dat ze in het plangebied afwezig zijn.

4.3 *Samenvatting onderzoeksresultaten beschermde soorten*

De samenvatting van het bronnen- en verkennend veldonderzoek is te vinden in tabel 2. In deze tabel staan alle soorten waarvoor het plangebied potentieel geschikt zou kunnen zijn. In de laatste kolom staat per soort aangegeven welk deel van het plangebied geschikt is voor de betreffende soort.

Soortgroep	Soort	Functie	Tabel	Opmerking	Locatie
Vaatplanten	Brede wespenorchis	Groeiplaats	1	Potentieel geschikt	Houtwallen, bosvakken
Vaatplanten	Daslook	Groeiplaats	2	Potentieel geschikt	Houtwallen, bosvakken
Zoogdieren – vleermuizen	baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis.	Foerageergebied, vliegroute	3	Potentieel geschikt.	Plangebied
Zoogdieren – vleermuizen	Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger	Vaste rust- en verblijfplaats, voortplantingsplaats	3	Potentieel geschikt.	Garage, bomen met holten, spleten, kieren
Zoogdieren – grondgebonden	Eekhoorn	Vaste rust- en verblijfplaats, voortplantingsplaats, functioneel leefgebied	2	Potentieel geschikt.	Bomen in het plangebied
Zoogdieren – grondgebonden	Div. soorten	Vaste rust- en verblijfplaats, voortplantingsplaats, functioneel leefgebied	1	Potentieel geschikt.	Plangebied
Amfibieën	Alpenwatersalamander, vinpootsalamander, kamsalamander, poelkikker, heikikker	Vaste rust- en verblijfplaats, voortplantingsplaats, functioneel leefgebied	2/3	Potentieel geschikt.	Plangebied
Amfibieën	Div. soorten	Vaste rust- en verblijfplaats, voortplantingsplaats, functioneel leefgebied	1	Potentieel geschikt.	Plangebied
Reptielen	Levendbarende hagedis, hazelworm	Vaste rust- en verblijfplaats, voortplantingsplaats, functioneel leefgebied	2/3	Potentieel geschikt.	Plangebied
Dagvlinders	Geen	N.v.t.	-	Ongeschikt	-
Libellen	Gevlekte witsnuitlibel	Vaste rust- en verblijfplaats, voortplantingsplaats, functioneel leefgebied	3	Potentieel geschikt	Poel
Vissen	Geen	N.v.t.	-	Ongeschikt	-
Vogels – categorie 1 t/m 4	Buizerd, sperwer, ransuil, havik, boomvalk	Vaste rust- en verblijfplaats, voortplantingsplaats, functioneel leefgebied	3	Potentieel geschikt	Plangebied
Vogels – categorie 5	Div. soorten	Voortplantingsplaats, functioneel leefgebied	-	Potentieel geschikt	Plangebied
Vogels – algemeen	Div. soorten	Voortplantingsplaats, functioneel leefgebied	3	Potentieel geschikt	Plangebied
Weekdieren	Geen	N.v.t.	-	Afwezig	-
Kreeftachtigen	Geen	N.v.t.	-	Ongeschikt	-
Kevers	Geen	N.v.t.	-	Ongeschikt	-

Tabel 3: Samenvatting beschermde soorten

4.4 Beschermde gebieden

4.4.1 Bronnenonderzoek

4.4.1.1 Natuurbeschermingswet

Het plangebied ligt niet in, door de Natuurbeschermingswet, beschermde gebieden⁴. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (Ulvenhoutse Bos) ligt ten oosten van het plangebied, op een afstand van 1,0 kilometer (zie Afbeelding 3). Het betreft een habitatrichtlijngebied met een oppervlakte van 112 ha. en heeft een instandhoudingsdoelstelling voor drie habitattypen (beuken-eikenbossen met hulst; eiken-haagbeukbossen op hogere zandgronden; vochtige alluviale bossen). Het gebied ligt aan de oostkant van de Mark en is een klein beekbegeleidend bos langs de Broekloop en de Bavelse Leij, zijbeekjes van de Mark.

Afbeelding 3: Ligging van het Natura 2000-gebied Ulvenhoutse Bos (rood gearceerd) ten opzichte van het plangebied (blauw omkaderd). Kaartbron: <http://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan/>

Het plangebied is niet gelegen in een beschermd natuurmonument. Dichtstbijzijnd beschermd natuurmonument betreft Kooibosje Terheijden⁵, gelegen op 11 kilometer ten noorden van het plangebied. Het betreft een voormalige eendenkooi bestaande uit kooibos met een dichte ondergroei.

⁴ <http://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/Kaartbank>

⁵ <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=gebnbwet&groep=11&id=SN082>

4.4.1.2 *Natuurnetwerk Brabant*

Het zuidelijk deel van het plangebied maakt deel uit van het Natuurnetwerk Brabant (NNB; zie Afbeelding 4)⁶. Het betreft de volgende beheertypen:

- N00.01 Nog om te vormen landbouwgrond naar natuur (inrichting)⁷:
Dit beheertype betreft gronden met een agrarisch verleden die een natuurbestemming krijgen. Omdat de natuurwaarden niet zomaar ontstaan is omvormingsbeheer noodzakelijk, over het algemeen verschraling. Dit proces is tijdrovend. Daarom worden aan dergelijke gronden dit beheertype toegekend.
- N16.02 Vochtig bos met productie⁸:
Dit beheertype bestaat uit loofbossen die gedomineerd worden door diverse boomsoorten zoals populier, es, esdoorn, beuk, haagbeuk, eik, iep en els. Het is normaliter een grotendeels gesloten bos met een rijke ondergroei. Het komt voor op matig nat tot matig droge, vrij voedselrijke kleiige tot zandige bodems, waaronder overstromingsdelen van beken. Van belang is de aanwezigheid van grote variatie, door open plekken, dood hout, gemengd bos en een goed ontwikkelde bosrand, van belang voor diverse soortgroepen.

4.4.1.3 *Groenblauwe Mantel*

Het plangebied maakt integraal deel uit van de Groenblauwe Mantel. De Groenblauwe Mantel bestaat uit gebieden met een belangrijke nevenfunctie voor natuur en water die overwegend grenzen aan het Natuurnetwerk Brabant en ecologische verbindingzones of die deze verbinden.⁹ Deels is het plangebied onderdeel van het NNB en ligt het tussen verschillende gebieden van het NNB.

4.5 *Samenvatting beschermde gebieden*

Het plangebied ligt niet in, door de Natuurbeschermingswet, beschermde gebieden. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Ulvenhoutse Bos is gelegen 1 kilometer ten oosten van het plangebied. Dichtstbijzijnde beschermde natuurmonument (Kooibosjes Terheijden) ligt op een afstand van 11 kilometer, ten noorden van het plangebied.

Het zuidoostelijk deel van het plangebied ligt het Natuurnetwerk Brabant. Het beheertype voor de

⁶ <http://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/Kaartbank>. Geraadpleegd op 24-10-2016.

⁷ <http://www.portaalnatuurenlandschap.nl/themas/overzicht-typen-natuur-en-landschap/natuurtypen/n00/n00-01-nog-vormen-natuur/>

⁸ <http://www.portaalnatuurenlandschap.nl/themas/overzicht-typen-natuur-en-landschap/natuurtypen/n16-bossen-met-productiefunctie/n16-02-vochtig-bos-met-productie/algemene-beschrijving/>

⁹ Verordening ruimte 2014 (per 15-7-2015) (geconsolideerde versie per 01-01-2016), <http://ruimtelijkeplannen.brabant.nl/?pID=DCD15F04-8F5D-4F50-8642-AE3F528FFEE8>

betreffende percelen is N00.01 Nog om te vormen landbouwgrond naar natuur (inrichting) en N16.02 Vochtig bos met productie.

Het plangebied maakt tenslotte compleet deel uit van de Groenblauwe Mantel.

Afbeelding 4: Ligging van het Natuurnetwerk Brabant ten opzichte van het plangebied (rood omkaderd).

Legenda:

- 1 **Beheertype:** N00.01 Nog om te vormen landbouwgrond naar natuur (inrichting).
- 2 **Beheertype:** N16.02 Vochtig bos met productie.

Kaartbron: <http://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan/>

5 Activiteiten

5.1 *Voorgenomen activiteiten*

In het plangebied zullen diverse activiteiten worden ontplooid. Deels betreft het ruimtelijke ontwikkeling en deels betreft het werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud. De boerderij en het bakhuis zullen worden gerestaureerd. Ten noorden van de boerderij wordt een nieuwe Vlaamse schuur gebouwd op de plek waar eerder al een Vlaamse schuur stond. Het bestemmingsplan zal hiervoor beperkt worden gewijzigd: Het bouwvlak zal worden aangepast waardoor naast de boerderij parkeergelegenheid komt. Het gebied met agrarische bestemming wordt ten noorden van de boerderij vergroot, waardoor hier een moestuin kan worden gerealiseerd (nr. 5 op Afbeelding 5). De garage blijft gehandhaafd.

Planning is om nog in de winter van 2016/2017 te starten met de restauratie van de bebouwing. Om invulling te geven aan het Natuurnetwerk Brabant zal het weiland in het zuidelijk deel van het plangebied deels worden vergraven tot nieuwe meander van de Mark. Planning voor deze werkzaamheden is nog niet bekend.

Tenslotte worden de greppel langs de zuidrand van het plangebied en de poel hersteld. De exacte ingrepen zijn hier niet bekend.

5.2 *Nieuwe situatie*

De doelstelling voor de planontwikkeling (Nuwenhuys genaamd) is 'de interactie tussen mensen met en zonder beperking te bevorderen'. Enerzijds door het faciliteren van ontmoetingen, anderzijds door het verschaffen van werkgelegenheid voor mensen met een beperking.

In het oude woonhuis is een B&B gerealiseerd. Deze bestaat uit twee B&B kamers op zolder en een B&B zitkamer op de begane grond. De Vlaamse Schuur, ten noorden van het woonhuis, gaat dienst doen als multifunctionele activiteiten ruimte, met daarnaast een 'B&B kamer' voor mensen met een beperking.

In het plangebied zullen dagbestedingsactiviteiten plaatsvinden. Deze bestaan hoofdzakelijk uit het verzorgen van de dieren, werkzaamheden in de boomgaard en de moestuin en natuurbeheer.

Het bakhuis is in ere hersteld. In dit bakhuis zal brood worden gebakken en worden producten van eigen land. Het 'deel' dat achter het woonhuis zit, zal woonbestemming krijgen voor de initiatiefnemers. De grond die ten noorden van het woonhuis ligt, rondom de Vlaamse Schuur, en de grond die langs de

Reeptiend en bij de boomgaard ligt, heeft een 'semi-openbaar' karakter, omdat daar mensen zullen 'verpozen'. De graslanden binnen het plangebied (4, 13, 10) en de houtwal (11) hebben een privé karakter (zie Afbeelding 5).

Afbeelding 5: Overzicht nieuwe situatie. Het plangebied is blauw omkaderd.
Kaartbron: opdrachtgever.

De percelen krijgen de volgende inrichting, zie voor de nummers Afbeelding 5:

1. Natte zone. Thans ligt hier een greppel van het Mastbos naar de Mark. Deze greppel werkt niet, is volledig dichtgegroeid. De zone langs de greppel wordt een natte zone, een flauwe helling. In dit gebied ligt eveneens een door Brabants Landschap aangelegde poel (de ronde blauwe cirkel). Op de overgang naar het bosgebiedje bij 9) lag heel vroeger een ven. De initiatiefnemer doet hier nader onderzoek naar. De natte zone loopt door tot aan de Mark, waar die uit zal komen in de Mark of in de nieuwe meander in gebied 10.
 2. Weilandjes, met greppels en langs de greppels houtopstanden. Dit groeit nu vol met pitrus. De weilandstructuur wordt hersteld door de greppels functioneel te maken en de boompjes de ruimte te geven. Mogelijk zullen de weilandjes extensief beweid worden.
 3. Hier komt een hoogstamboomgaard.
 4. Dit wordt kruidenrijk en bloemrijk grasland, dat we in verschillende hoogtes gaan maaien en gedeeltelijk extensief zullen laten beweiden.
- De witte zone tussen 3 en 4 wordt een parkeerplaats voor max. 10 auto's (natuurvriendelijk).

5. Bosrijk gebied, blijft gehandhaafd.
6. Moestuין die 'op hoogte' wordt aangebracht, zodat mensen met een lichamelijke beperking hier kunnen werken. Het bestemmingsplan zal hiervoor wijzigen.
7. Hier komt een dierenweide.
8. Rondom het huis is in de toekomst een tuin aanwezig. De open plek in het bos (voorheen sportveld), is nu dichtgegroeid met Kornoelje. De open plek wordt opengemaakt.
9. Spontaan ontstaan bosje, nu helemaal dichtgegroeid met opschot. Dit wordt een echt bos.
10. Thans weiland, onderdeel van het NNB. Wordt ingericht als nat gebied – in lijn met de ontwikkeling van het Markdal. De bedoeling is dat hier een meander van de Mark gaat stromen.
11. Houtwal.
12. Realisatie van bos – mede als compensatie voor het weghalen van wat bomen langs de natte zone van de afwateringsgreppel en langs de Mark – zie pt. 13.
13. Deze strook langs de Mark is dichtgegroeid met opschot. Er staat een aantal grote bomen. De grote bomen blijven gehandhaafd. Het opschot wordt verwijderd, zodat het open karakter van de weilandstructuur hersteld wordt.

5.3 *Wettelijk belang*

De activiteiten kunnen worden geplaatst onder de volgende wettelijke belangen:

- Ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (belang j).
- Bestendig beheer en onderhoud in de land- en bosbouw (belang h).

Voorbeelden van activiteiten die onder het belang j. ruimtelijke inrichting of ontwikkeling kunnen worden geplaatst zijn: een natuurontwikkelingsproject, aanleg van een weg, stadswijk of bedrijvenpark, bouw of verbouwing van een gebouw, het verdubbelen van een wateronttrekking.

De nieuwbouw van de Vlaamse schuur, restauratie en verbouwing van de boerderij en het bakhuis, aanleg van de meander en natte infrastructuur betreffen inrichtingsmaatregelen en worden gezien als Ruimtelijke inrichting of ontwikkeling. Bij potenties voor deze soorten geldt dat aanvullend onderzoek nodig is, en indien aanwezig, een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig is.

Overige activiteiten betreffen beheersmaatregelen met als doel het onderhouden en beheren van de percelen met natuurbestemming. Er zal geen ingrijpende wijziging van beheer en bestemming plaatsvinden, behalve dat verwaarlozing wordt tegengegaan en het plangebied zal worden onderhouden. Er is sprake van voortzetting van een praktijk, die is gericht op behoud van de bestaande

situatie. Doel is het voortzetten van (regulier) onderhoud, gericht op behoud van de bestaande situatie. De werkzaamheden zullen daarnaast, mits wordt gewerkt conform een gedragscode flora en fauna, geen nadelige effecten hebben op de aanwezigheid van beschermde vaatplanten.

Mogelijk kunnen de activiteiten worden geplaatst onder andere wettelijke belangen. De andere wettelijke belangen betreffende:

- Bescherming van flora en fauna (belang b).
- Veiligheid van het luchtverkeer (belang c).
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (belang d).
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten (belang e).
- Bestendig gebruik (belang i).

Het soort wettelijk belang is van invloed op de mogelijkheden of er voor de activiteiten een ontheffing gekregen kan worden, of niet, indien dat nodig is.

5.4 *Alternatieven afweging*

Er zijn geen alternatieven afgewogen voor de realisatie van dit project.

5.4.1 Locatie

Het project is locatiespecifiek. Het betreft restauratie en verbouwing van de monumentale boerderij en andere bebouwing en onderhoud van het plangebied..

5.4.2 Inrichting

Bij het ontwerpen van de plannen kan rekening worden gehouden met voorkomende en nieuwe flora en fauna. In paragraaf 7.2.4 worden op hoofdlijn enkele maatregelen aanbevolen voor medegebruik door flora en fauna.

5.4.3 Uitvoering

Tijdens de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende maatregelen getroffen om effecten op beschermde soorten te voorkomen of te verminderen. Zo kan er rekening worden gehouden met de

kwetsbare perioden van aanwezige soorten.

6 Effectenbeoordeling en toetsing

De effectbeoordeling en toetsing voor beschermde tabel 2 en 3-soorten die (potentieel) in een plangebied aanwezig zijn wordt verricht aan de hand van:

- Stappenplan Diersoorten op bijlage IV Habitatrichtlijn.
- Stappenplan soorten op bijlage 1 tabel 2.
- Stappenplan voor vogels.

Op basis van de betreffende stappenplannen beoordeelt bevoegd gezag (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland).

6.1 *Beschermde soorten*

6.1.1 Vaatplanten

De houtwallen en de bosschages in het plangebied zijn potentieel geschikt voor groeiplaatsen van daslook (Tabel 2 van de Flora- en faunawet) en brede wespenorchis (Tabel 1 van de Flora- en faunawet). Er zullen in de houtwallen en de bosschages diverse onderhoudswerkzaamheden worden uitgevoerd. Deze werkzaamheden vinden plaats in het kader van bestendig beheer. Doel is het voortzetten van (regulier) onderhoud, gericht op behoud van de bestaande situatie. De werkzaamheden zullen daarnaast geen nadelige effecten hebben op de aanwezigheid van beschermde vaatplanten. Gewerkt dient gewerkt te worden conform de Gedragscode Flora- en faunawet bestendig beheer en onderhoud van Vereniging Stadswerk Nederland of de Gedragscode Natuurbeheer¹⁰. Deze gedragscodes voorzien in de te treffen maatregelen voor het werken in houtige beplantingen. Een ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft dan niet te worden aangevraagd.

Concreet voor daslook betekent dit dat:

- inventarisatie van groeiplaatsen daslook nodig is;
- indien de groeiplaatsen niet worden verstoord een beschermingszone rondom de groeiplaatsen wordt gecreëerd en deze beschermingszone handhaven gedurende de werkzaamheden;

¹⁰ <https://mijn.rvo.nl/gedragscodes-overige-organisaties>. De gedragscode van Vereniging Stadswerk Nederland is geldig t/m 29-10-2019. De Gedragscode Natuurbeheer is geldig t/m 1 november 2017.

- indien de groeiplaatsen wel worden verstoord voorafgaand aan de werkzaamheden daslook wordt uitgestoken en verplaatst naar een voor de soort geschikte locatie binnen het plangebied waar geen werkzaamheden plaatsvinden of naar vergelijkbaar habitat in de directe omgeving van het plangebied.
- Het verdient aanbeveling de brede wespenorchis gelijk te behandelen. Soort uitsteken en verplaatsen naar vergelijkbaar habitat in het plangebied waar geen werkzaamheden plaatsvinden of naar vergelijkbaar habitat in de directe omgeving van het plangebied.
- In een nog op te stellen ecologisch werkprotocol dient hierop te worden ingegaan.

6.1.2 Zoogdieren – vleermuizen

In het plangebied zijn bomen aanwezig die potentieel geschikt zijn voor vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen van ruige dwergvleermuis (Tabel 3 van de Flora- en faunawet). Er zal worden gedund, grotere bomen blijven staan. De garage, geschikt voor gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger, blijft behouden. Hier vinden geen ingrepen plaats.

De werkzaamheden in de houtwallen vinden plaats in het kader van bestendig beheer. Doel is het voortzetten van (regulier) onderhoud, gericht op behoud van de bestaande situatie. Gewerkt dient gewerkt te worden conform de Gedragscode Flora- en faunawet bestendig beheer en onderhoud van Vereniging Stadswerk Nederland of de Gedragscode Natuurbeheer. Deze gedragscodes voorzien in de te treffen maatregelen voor het onder meer het werken in en nabij houtige begroeiingen. Een ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft dan niet te worden aangevraagd.

Concreet voor ruige dwergvleermuis betekent dit onder meer:

- Behoud bomen met holten, spleten en scheuren.
- Werken buiten kwetsbare perioden.
- Werk gefaseerd.

In het plangebied zijn geschikt foerageergebied en potentiële vliegroutes aanwezig. Deze worden ontzien door de werkzaamheden. Er zijn voldoende alternatieve locaties binnen en grenzend aan het plangebied om naar uit te kijken tijdens uitvoering van werkzaamheden en activiteiten.

6.1.3 Zoogdieren – grondgebonden

6.1.3.1 Eekhoorn

Het plangebied is potentieel geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen of voortplantingsplaatsen van

eekhoorns (Tabel 2 van de Flora- en faunawet). Er zal worden gedund, grotere bomen blijven staan. De werkzaamheden in de houtwallen vinden plaats in het kader van bestendig beheer. Doel is het voortzetten van (regulier) onderhoud, gericht op behoud van de bestaande situatie. Gewerkt dient gewerkt te worden conform de Gedragscode Flora- en faunawet bestendig beheer en onderhoud van Vereniging Stadswerk Nederland of de Gedragscode Natuurbeheer. Deze gedragscodes voorzien in de te treffen maatregelen voor het onder meer het werken in en nabij houtige begroeiingen. Een ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft dan niet te worden aangevraagd. Concreet voor eekhoorn betekent dit onder meer:

- Behoud bomen met holten, spleten en scheuren.
- Behoud bomen met boomnesten
- Werken buiten kwetsbare perioden.
- Werk via vaste aan- en afvoerroutes, gebruik zoveel mogelijk de openbare weg.
- Werk één richting op.
- Werk gefaseerd.
- In een nog op te stellen ecologisch werkprotocol dient hierop te worden ingegaan.

6.1.3.2 *Tabel 1-soorten*

In het plangebied is potentieel geschikt habitat aangetroffen voor algemene soorten (zoals konijn, haas, bosmuis, bosspitsmuis, rosse woelmuis, egel, bunzing, wezel, woelrat, hermelijn) uit tabel 1 van de Flora- en faunawet. De activiteiten kunnen schadelijke effecten hebben (verstoring, vernietiging) op in gebruik zijnde verblijfplaatsen (eventueel aanwezige holten in het werkgebied, bladhopen, ruimten onder en tussen stenen die direct grenzen aan te kappen bomen. Voor soorten uit tabel I is vrijstelling van een ontheffing en geldt de algemene zorgplicht (Flora- en faunawet artikel 2). Door tijdens de werkzaamheden zorgvuldig te werken wordt invulling gegeven aan de algemene zorgplicht. Invulling geven aan de zorgplicht kan door uitvoering van de activiteiten te doen volgens de richtlijnen uit een goedgekeurde gedragscode. Hierin staat op welke manier schade kan worden voorkomen, of tot een minimum kan worden beperkt, bij het uitvoeren van werkzaamheden. Enkele aanwijzingen:

- Werk via vaste aan- en afvoerroutes, gebruik zoveel mogelijk de openbare weg.
- Voorafgaand aan de daadwerkelijke planuitvoering moet het werkgebied gemaaid en ontdaan worden van steen- en takkenhopen, broeihopen, plaatmateriaal, zodat er geen schuilgelegenheden ontstaan.

6.1.4 Amfibieën en reptielen

6.1.4.1 *Alpenwatersalamander, vinpootsalamander, kamsalamander, poelkikker, heikikker*

De poel en de greppel in het westelijk deel van het plangebied zijn potentieel geschikt voor voortplantingsplaatsen en functioneel leefgebied van alpenwatersalamander (Tabel 2), vinpootsalamander (Tabel 3), kamsalamander (Tabel 3), poelkikker (Tabel 3) en heikikker (Tabel 3). De exacte werkzaamheden ter plaatse van de poel en de greppel zijn nog niet bekend. Hierdoor is het niet mogelijk een effectbeoordeling uit te voeren. Het wordt aanbevolen om één jaar voorafgaand aan de werkzaamheden ter plaatse van de poel, een gepaste effectbeoordeling uit te voeren. Indien hieruit blijkt dat de ingreep valt onder ruimtelijke ontwikkelingen en potentieel aanwezige vaste rust- en verblijfplaatsen worden aangetast dient aanvullend veldonderzoek uitgevoerd te worden. De aanpak voor het aanvullend veldonderzoek dient gebaseerd op te zijn de voor de soort beschikbare ecologische informatie en op de eisen die het bevoegd gezag hieraan stelt. Indien alpenwatersalamander, vinpootsalamander, kamsalamander, poelkikker en/of heikikker aanwezig zijn dient een ontheffing Flora- en faunawet in bezit te zijn voordat met versturende werkzaamheden kan worden gestart. Het overig deel plangebied is potentieel geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen en functioneel leefgebied van alpenwatersalamander, vinpootsalamander, kamsalamander, poelkikker en heikikker. Er zal worden gemaaid, greppels worden geschoond. Deze werkzaamheden vinden plaats in het kader van bestendig beheer. Doel is het voortzetten van (regulier) onderhoud, gericht op behoud van de bestaande situatie. Gewerkt dient gewerkt te worden conform de Gedragscode Flora- en faunawet bestendig beheer en onderhoud van Vereniging Stadswerk Nederland of de Gedragscode Natuurbeheer. Deze gedragscodes voorzien in de te treffen maatregelen voor deze werkzaamheden. Een ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft dan niet te worden aangevraagd. Concreet voor alpenwatersalamander, vinpootsalamander, kamsalamander, poelkikker en heikikker betekent dit onder meer:

- Behoud vaste rust- en verblijfplaatsen/voortplantingsplaatsen en functioneel leefgebied.
- Werk gefaseerd, rekening houdend met kritische perioden.
- Houd rekening met de dieren door het bieden van vluchtroutes.
- Werken buiten kwetsbare perioden.
- Werk via vaste aan- en afvoerroutes, gebruik zoveel mogelijk de openbare weg.
- Werk één richting op.
- Werk gefaseerd.

- In een nog op te stellen ecologisch werkprotocol dient hierop te worden ingegaan.

6.1.4.2 *Levendbarende hagedis, hazelworm*

Het plangebied is potentieel geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen of voortplantingsplaatsen en functioneel leefgebied van van levendbarende hagedis (Tabel 2 van de Flora- en faunawet) en hazelworm (Tabel 3 van de Flora- en faunawet). Als gevolg van beheerswerkzaamheden (maaïen, onderhoud houtwallen) kunnen vaste rust- en verblijfplaatsen of voortplantingsplaatsen en functioneel leefgebied worden weggenomen en verstoord. Deze werkzaamheden vinden plaats in het kader van bestendig beheer. Gewerkt dient gewerkt te worden conform de Gedragscode Flora- en faunawet bestendig beheer en onderhoud van Vereniging Stadswerk Nederland of de Gedragscode Natuurbeheer. Een ontheffing hoeft dan niet te worden aangevraagd. Concreet voor levendbarende hagedis en hazelworm betekent dit onder meer:

- Behoud vaste rust- en verblijfplaatsen/voortplantingsplaatsen en functioneel leefgebied.
- Werk gefaseerd, rekening houdend met kritische perioden.
- Houd rekening met de dieren door het bieden van vluchtroutes.
- Werken buiten kwetsbare perioden.
- Werk via vaste aan- en afvoerroutes, gebruik zoveel mogelijk de openbare weg.
- Werk één richting op.
- Werk gefaseerd.
- In een nog op te stellen ecologisch werkprotocol dient hierop te worden ingegaan.

6.1.4.3 *Tabel 1-soorten*

In het plangebied zijn potentieel geschikte vaste rust- en verblijfplaatsen en functioneel leefgebied van gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker en kleine watersalamander aangetroffen. De activiteiten kunnen schadelijke effecten hebben (verstoring, vernietiging) op in gebruik zijnde verblijfplaatsen (eventueel aanwezige holten in het werkgebied, bladhopen, ruimten onder en tussen stenen die direct grenzen aan de te kappen bomen. Voor soorten uit tabel I is vrijstelling van een ontheffing en geldt de algemene zorgplicht (Flora- en faunawet artikel 2). Door tijdens de werkzaamheden zorgvuldig te werken wordt invulling gegeven aan de algemene zorgplicht. Zo kan schade worden voorkomen, of tot een minimum kan worden beperkt, bij het uitvoeren van werkzaamheden. Enkele aanwijzingen:

- Werk via vaste aan- en afvoerroutes, gebruik zoveel mogelijk de openbare weg.
- Voorafgaand aan de daadwerkelijke planuitvoering moet het plangebied gemaaid en ontdaan worden van steen- en takkenhopen, broeihopen, plaatmateriaal, zodat er geen

schuilgelegenheden ontstaan.

6.1.5 Vogels

6.1.5.1 *Jaarrond beschermde nesten*

Het plangebied is geschikt als functioneel leefgebied (foerageergebied) voor roofvogels (zoals buizerd, kerkuil, havik, ransuil, sperwer), niet essentieel. In de directe omgeving is ruim voldoende vergelijkbaar alternatief habitat aanwezig (de Mark, ten oosten van het plangebied, en de landgoederen en bossen in de binnenduinrand.)

In het plangebied zijn potentieel geschikte voortplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen voor buizerd, ransuil en sperwer aanwezig in de vorm van dichte coniferen, naaldbomen en andere hogere bomen (zoals kastanjes, eiken, populieren) in of direct grenzend aan het plangebied. Er zal worden gedund, grotere bomen blijven staan. De werkzaamheden in de houtwallen vinden plaats in het kader van bestendig beheer. Doel is het voortzetten van (regulier) onderhoud, gericht op behoud van de bestaande situatie. Gewerkt dient gewerkt te worden conform de Gedragscode Flora- en faunawet bestendig beheer en onderhoud van Vereniging Stadswerk Nederland of de Gedragscode Natuurbeheer. Deze gedragscodes voorzien in de te treffen maatregelen voor het onder meer het werken in en nabij houtige begroeiingen. Een ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft dan niet te worden aangevraagd. Concreet voor deze vogels betekent dit onder meer:

- Inventariseer de bomen op grotere boomnesten, braakballen en poepsporen.
- Behoud deze bomen en werk niet in de directe nabijheid van deze bomen.
- Werk buiten het broedseizoen en buiten het seizoen dat bomen gebruikt worden als winterroestplaats.
- In een nog op te stellen ecologisch werkprotocol dient hierop te worden ingegaan.

Indien werkzaamheden toch tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd dient een deskundig ecooloog bij het werk te worden betrokken. Op aanwijzing van betreffende persoon dient het werk te worden uitgevoerd teneinde in gebruik zijnde nesten van vogels niet te verstoren.

6.1.5.2 *Niet jaarrond beschermde nesten*

In het plangebied is broedhabitat aangetroffen voor vogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. Soorten uit categorie 5 vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. In dezen zijn er geen omstandigheden die jaarronde

bescherming van deze nesten rechtvaardigen. Het betreffen alle lokaal en regionaal algemene vogels. Er zijn daarnaast talrijke alternatieven in de directe omgeving. Tijdelijke schadelijke effecten door uitvoering van de werkzaamheden op bezette nesten van niet jaarrond beschermde soorten zijn te voorkomen (in gebruik zijnde vogelnesten mogen in principe nooit worden verstoord) door:

- Indien mogelijk behoud van de begroeiing langs de Reeptiend 50 behouden.
- Struweel en ruigte buiten het broedseizoen (15 augustus – 15 maart) te verwijderen om te voorkomen dat algemene vogels zich in het plangebied als broedvogel vestigen.
- Buiten het broedseizoen te werken.

Indien werkzaamheden toch tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd dient een deskundig ecoloog bij het werk te worden betrokken. Op aanwijzing van betreffende persoon dient het werk te worden uitgevoerd teneinde in gebruik zijnde nesten van vogels niet te verstoren.

Gewerkt dient te worden conform de Gedragscode Flora- en faunawet bestendig beheer en onderhoud van Vereniging Stadswerk Nederland of de Gedragscode Natuurbeheer.

6.1.5.3 *Algemene vogels*

In het plangebied is broedhabitat aangetroffen voor algemene vogelsoorten waarvan de nesten alleen beschermd zijn zodra in gebruik. Deze vogelnesten vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van de Flora- en faunawet. Tijdelijke schadelijke effecten door uitvoering van de werkzaamheden op bezette nesten van algemene vogels zijn te voorkomen (in gebruik zijnde vogelnesten mogen in principe nooit worden verstoord) door:

- Indien mogelijk behoud van de begroeiing langs de Reeptiend 50 behouden.
- Struweel en ruigte buiten het broedseizoen (15 augustus – 15 maart) te verwijderen om te voorkomen dat algemene vogels zich in het plangebied als broedvogel vestigen.
- Buiten het broedseizoen te werken.

Indien werkzaamheden toch tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd dient een deskundig ecoloog bij het werk te worden betrokken. Op aanwijzing van betreffende persoon dient het werk te worden uitgevoerd teneinde in gebruik zijnde nesten van vogels niet te verstoren.

Gewerkt dient te worden conform de Gedragscode Flora- en faunawet bestendig beheer en onderhoud van Vereniging Stadswerk Nederland of de Gedragscode Natuurbeheer.

6.1.6 Dagvlinders en libellen

6.1.6.1 *Gevlekte witsnuitlibel*

De poel in het westelijk deel van het plangebied is potentieel geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen of voortplantingsplaatsen en functioneel leefgebied van van gevlekte witsnuitlibel (Tabel 3 van de Flora- en faunawet). De exacte werkzaamheden ter plaatse van de poel zijn nog niet bekend. Hierdoor is het niet mogelijk een effectbeoordeling uit te voeren. Het wordt aanbevolen om één jaar voorafgaand aan de werkzaamheden ter plaatse van de poel, een gepaste effectbeoordeling uit te voeren. Indien hieruit blijkt dat de ingreep valt onder ruimtelijke ontwikkelingen en potentieel aanwezige vaste rust- en verblijfplaatsen worden aangetast dient aanvullend veldonderzoek uitgevoerd te worden.

Drie aanvullend veldonderzoeken dienen te worden uitgevoerd in de periode mei – juni om te bepalen of potentiële vaste rust- en verblijfplaatsen van gevlekte witsnuitlibel aanwezig zijn. De tussenliggende tijd tussen de veldonderzoeken is minimaal 10 dagen. De aanpak voor het aanvullend veldonderzoek is gebaseerd op de voor de soort beschikbare ecologische informatie. Indien gevlekte witsnuitlibel is dient een ontheffing Flora- en faunawet in bezit te zijn voordat met versturende werkzaamheden kan worden gestart.

6.2 *Beschermde gebieden*

6.2.1 **Natuurbeschermingswet**

Het plangebied ligt niet in, door de Natuurbeschermingswet, beschermde gebieden. Het is uit te sluiten dat de verwachte storende factoren die voortkomen uit de activiteiten (zie hoofdstuk 5) afgezet tegen de ligging en doelstelling van het beschermde Natura 2000-gebied Ulvenhoutse Bos leiden tot (significant) negatieve effecten op de doelstellingen. Het plangebied ligt buiten dit natuurgebied (zie hoofdstuk 4.4.1.1). Voor de doelsoorten van dit het Natura 2000-gebied storende factoren zijn:

- Oppervlakteverlies: niet van toepassing. De activiteit vindt buiten het Natura 200-gebied Ulvenhoutse Bos plaats, waardoor er geen ruimtebeslag op het Natura 2000-gebied Ulvenhoutse Bos plaatsvindt.
- Verontreiniging: Stikstofdepositie speelt een belangrijke rol in de huidige achteruitgang van de kwaliteit en oppervlakte van de habitattypen. De ingrepen leiden niet tot verzuring en vermessing. Het betreft namelijk een zeer lokaal en beperkte ingreep op grote afstand van het Natura 2000-gebied (1 kilometer). Er treden geen wijzigingen of intensivering van het gebruik

plaats.

- Optische verstoring: niet van toepassing. De activiteit vindt buiten en op geruime afstand van het Natura 200-gebied Ulvenhoutse Bos plaats, waardoor optische verstoring (aanwezigheid of beweging van mensen of voorwerpen) binnen het Natura 2000-gebied Ulvenhoutse Bos niet aanwezig is.
- Verstoring door mechanische effecten: niet van toepassing. De activiteit vindt buiten en op geruime afstand (circa 1 km) het Natura 2000-gebied Ulvenhoutse Bos plaats, waardoor mechanische effecten (als trillingen, luchtwervelingen) binnen dit gebied niet plaatsvinden.

Het Beschermd Natuurmonument Kooibosje Terheijden ligt op zeer grote afstand van het plangebied (11 kilometer). Gelet op deze grote afstand worden schadelijke effecten uitgesloten. De zelfstandige doelstelling van het Beschermd Natuurmonument: de doelstelling met betrekking tot behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied, blijft behouden. Het is op voorhand uit te sluiten dat de voorgenomen activiteit de doelstelling van het gebied met betrekking tot behoud, herstel en ontwikkeling van natuurschoon significant negatief zal beïnvloeden.

Afbeelding 6: De effectenindicator geeft de gevoeligheid van instandhoudingsdoelen weer per soort verstoring voor het Ulvenhoutse Bos, met als verstoringindicator: Woningbouw. Bron: www.synbiosys.alterra.nl.

6.2.2 Natuurnetwerk Brabant

Het NNB kent het nee, tenzij principe. Ruimtelijke ingrepen met een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied zijn in beginsel niet toegestaan. Een dergelijk project kan alleen doorgaan, als er geen reële alternatieven mogelijk zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Een initiatiefnemer is in dit geval verplicht om de negatieve effecten te mitigeren. Dit houdt in dat het optreden van negatieve effecten wordt voorkomen of beperkt door aanvullende maatregelen te treffen. Bij overblijvende negatieve effecten is compensatie de laatste stap om de optredende schade te herstellen (Ministerie van LNV, VROM en de Provincies, 2007).

Ingrepen in het NNB die niet 'van groot openbaar belang' zijn, zijn nu onder voorwaarden toch mogelijk door toepassing van twee spelregels: de 'EHS-saldobenadering' en 'herbegrenzen EHS'. Deze twee instrumenten moeten zorgen dat de EHS niet alleen even groot en even waardevol blijft, maar er zelfs beter op wordt. De saldobenadering is daarbij gericht op een combinatie van meerdere projecten. Het herbegrenzen is bedoeld voor kleinere ingrepen (Ministerie van LNV, VROM en de Provincies, 2007).

Het plangebied maakt deels deel uit van het Natuurnetwerk Brabant. Dit betreft een gebied met het beheertype N00.01 Nog om te vormen landbouwgrond naar natuur (inrichting) en N16.02 Vochtig bos met productie voor (zie hoofdstuk 4.4.1.2).

Het gebied met beheertype N16.02 Vochtig bos met productie betreft een houtwal. Deze houtwal zal in de planontwikkeling gehandhaafd blijven, de bestemming in het bestemmingsplan wordt niet gewijzigd. Wel wordt er selectief gedund. Activiteiten in de houtwal zijn gericht op het in stand houden van de houtwal.

Het gebied met het beheertype N00.01 Nog om te vormen landbouwgrond naar natuur (inrichting) zal op termijn worden omgevormd naar natuur. Hier zal een meander van de Mark worden aangelegd, zie Afbeelding 5. Door de aanlegwerkzaamheden en nieuwe situatie, wordt invulling gegeven aan het NNB. Er kan door aanleg van de meander een versterking plaats vinden van het NNB (zoals aanleg natuurvriendelijke oevers, natuurlijk en ecologisch verantwoord beheer van oevers).

Het is uit te sluiten dat de verwachte storende factoren die voortkomen uit de activiteiten (zie hoofdstuk 5) afgezet tegen de doelstelling van het NNB leiden tot (significant) negatieve effecten op het NNB. Hierbij moet wel de volgende voorwaarde worden gehanteerd:

- Geen verlichting wordt aangebracht.
- Geen gesloten omheining in verband met barrière werking voor grondgebonden zoogdieren en amfibieën en voor vogels en reptielen.

De activiteiten (zie hoofdstuk 5) leiden, afgezet tegen de doelstelling van het NNB grenzend aan het plangebied (houtproductie), niet tot (significant) negatieve effecten op het NNB. Het wordt aanbevolen deze beoordeling voor te leggen aan de bevoegde overheid, de Provincie Noord-Brabant.

6.2.3 Groenblauwe Mantel

Het plangebied is gelegen in de Groenblauwe Mantel. Het beleid binnen de Groenblauwe Mantel is gericht op behoud, herstel of duurzame ontwikkeling van het watersysteem en de ecologische en landschappelijke waarden en kenmerken van de onderscheiden gebieden en stelt regels ter bescherming van de ecologische, landschappelijke en hydrologische waarden en kenmerken van de onderscheiden gebieden.¹¹ De planontwikkeling geeft invulling aan de ecologische verbindingzones, dus de ontwikkeling voorziet in natuurwaardenverhogende maatregelen. Er is sprake van binding met de groene omgeving door natuurontwikkeling en behoud van natuur- en landschapswaarden. Hierdoor treden geen schadelijke effecten op voor de Groenblauwe Mantel.

11 <http://ruimtelijkeplannen.brabant.nl/?pID=DCD15F04-8F5D-4F50-8642-AE3F528FFEE8>

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Conclusies

In opdracht van A. van Logtestijn - Heimovaara heeft Ecoresult B.V. een natuurtoets beschermde soorten en natuurgebieden uitgevoerd. Het onderzoek is uitgevoerd in het plangebied genaamd Reeptiend 50, Breda. De aanleiding van de natuurtoets betreft de renovatie van de bebouwing en nieuwbouw binnen het plangebied, aanleg van een meander, herstel van een greppel en het beheer van het plangebied. Deze activiteiten kunnen schadelijke effecten hebben op beschermde soorten en gebieden. Wet- en regelgeving voor flora, fauna en natuurgebieden kan hierdoor worden overtreden. Deze natuurtoets zoomt in op de (mogelijke) schadelijke effecten door de genoemde activiteit en op welke wijze gehandeld kan worden.

Deze natuurtoets is geschreven op basis van de huidige wet- en regelgeving. Per 1 januari 2017 zal de nieuwe Wet Natuurbescherming in werking treden, deze wet vervangt 3 wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De implicaties van deze wijziging zijn op dit moment nog niet helemaal duidelijk. Zodoende wordt aanbevolen om per 1 januari 2017 na te gaan of deze wetswijziging gevolgen heeft voor uw project.

7.1.1 Beschermde soorten

- Het plangebied wordt mogelijk door vleermuizen gebruikt als vliegroute en /of foerageergebied, het gaat hier niet om potentieel essentiële vliegroute en niet om essentieel foerageergebied. **Nader onderzoek is niet noodzakelijk Het aanvragen van een ontheffing van de Flora- en faunawet is niet nodig. Zie verder paragraaf 6.1.2.**
- De garage is potentieel geschikt als vaste rust- en verblijfplaats of voortplantingsplaats voor gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. De garage blijft in de planontwikkeling ongemoeid. **Nader onderzoek is niet noodzakelijk Het aanvragen van een ontheffing van de Flora- en faunawet is niet nodig. Zie verder paragraaf 6.1.2.**
- Diverse bomen binnen het plangebied zijn potentieel geschikt als voortplantingsplaats en vaste rust- en verblijfplaats van ruige dwergvleermuis. In de houtwallen en bosschages zal selectief worden gedund en zullen onderhoudswerkzaamheden gaan plaatsvinden. **Gewerkt**

- dient te worden conform de Gedragscode Flora- en faunawet bestendig beheer en onderhoud van Vereniging Stadswerk Nederland of de Gedragscode Natuurbeheer. Een ontheffing hoeft dan niet te worden aangevraagd. Zie verder paragraaf 6.1.2.
- Het plangebied is potentieel geschikt voor eekhoorn. Mogelijk zijn binnen de zones waar onderhoud zal plaatsvinden voortplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen van eekhoorn aanwezig. In de houtwallen en bosschages zal selectief worden gedund en zullen onderhoudswerkzaamheden gaan plaatsvinden. Gewerkt dient gewerkt te worden conform de Gedragscode Flora- en faunawet bestendig beheer en onderhoud van Vereniging Stadswerk Nederland of de Gedragscode Natuurbeheer. Een ontheffing hoeft dan niet te worden aangevraagd. Zie verder paragraaf 6.1.3.1.
 - Er is potentieel geschikt habitat aangetroffen voor algemene tabel I grondgebonden zoogdiersoorten uit de Flora- en faunawet (zoals konijn, haas, bosmuis, bosspitsmuis, rosse woelmuis, egel, bunzing, wezel, woelrat, hermelijn). De activiteiten kunnen schadelijke effecten hebben (verstoring, vernietiging) op in gebruik zijnde verblijfplaatsen. Soorten uit tabel 1 van de Flora- en faunawet zijn vrijgesteld van een ontheffing. Artikel 2 'Zorgplicht' van de Flora- en faunawet (zie ook paragraaf 7.2.1) blijft wel van kracht (paragraaf 6.1.3.2).
 - De poel en de greppel in het westelijk deel van het plangebied zijn potentieel geschikt voor voortplantingsplaatsen van alpenwatersalamander, vinpootsalamander, kamsalamander, poelkikker en heikikker. Bij eventueel herstel van deze poel en bij werkzaamheden aan de greppel dient een nieuwe effectbeoordeling te worden uitgevoerd, voordat de werkzaamheden starten. Wellicht is dan aanvullend onderzoek nodig, gebaseerd op de eisen van bevoegd gezag en de beschikbare ecologische informatie. Indien alpenwatersalamander, vinpootsalamander, kamsalamander, poelkikker en/of heikikker aanwezig zijn dient een ontheffing Flora- en faunawet in bezit te zijn voordat met versturende werkzaamheden kan worden gestart. Zie verder paragraaf 6.1.4.1.
 - Het plangebied is potentieel geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen of voortplantingsplaatsen en functioneel leefgebied van alpenwatersalamander, vinpootsalamander, kamsalamander, poelkikker en heikikker. Als gevolg van beheers- en onderhoudswerkzaamheden kunnen vaste rust- en verblijfplaatsen of voortplantingsplaatsen en functioneel leefgebied worden weggenomen en verstoord. Bij het uitvoeren van onderhoud en beheer dient gewerkt te worden conform de Gedragscode Flora- en faunawet bestendig beheer en onderhoud van Vereniging Stadswerk Nederland of de Gedragscode Natuurbeheer. Een ontheffing hoeft dan niet te worden aangevraagd. Zie verder paragraaf 6.1.4.1.

- Het plangebied is potentieel geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen of voortplantingsplaatsen en functioneel leefgebied van van levendbarende hagedis en hazelworm. Als gevolg van deze werkzaamheden kunnen vaste rust- en verblijfplaatsen of voortplantingsplaatsen en functioneel leefgebied worden weggenomen en verstoord.. Gewerkt dient te worden conform de Gedragscode Flora- en faunawet bestendig beheer en onderhoud van Vereniging Stadswerk Nederland of de Gedragscode Natuurbeheer. Een ontheffing hoeft dan niet te worden aangevraagd. Zie verder paragraaf 6.1.4.2.
- Er is potentieel geschikt habitat aangetroffen voor amfibieën van tabel 1 uit de Flora- en faunawet. De activiteiten kunnen schadelijke effecten hebben (verstoring, vernietiging) op in gebruik zijnde verblijfplaatsen. Soorten uit tabel 1 van de Flora- en faunawet zijn vrijgesteld van een ontheffing. Artikel 2 'Zorgplicht' van de Flora- en faunawet (zie ook paragraaf 7.2.1) blijft wel van kracht (paragraaf 6.1.4.3).
- In het plangebied zijn potentieel geschikte voortplantingsplaatsen, vaste rust- en verblijfplaatsen en functioneel leefgebied aangetroffen voor diverse roofvogels met jaarrond beschermde nesten. In de houtwallen en bosschages zal selectief worden gedund en zullen onderhoudswerkzaamheden gaan plaatsvinden. Gewerkt dient te worden conform de Gedragscode Flora- en faunawet bestendig beheer en onderhoud van Vereniging Stadswerk Nederland of de Gedragscode Natuurbeheer. Een ontheffing hoeft dan niet te worden aangevraagd. Zie verder paragraaf 6.1.5.1.
- In het plangebied zijn potentieel geschikte voortplantingslocaties en functioneel leefgebied aangetroffen voor algemene vogelsoorten en categorie 5- soorten waarvan de nesten alleen beschermd zijn zodra ze in gebruik zijn. Deze vogelnesten vallen (in dit geval) alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van de Flora- en faunawet. Het is mogelijk maatregelen voor de voortplantingsplaatsen te treffen waardoor schadelijke effecten niet optreden. De maatregelen zijn:
 - Door buiten het broedseizoen in het plangebied te werken. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot en met 15 augustus
 - Werken tijdens het broedseizoen is mogelijk zolang er geen schadelijke effecten op een broedgeval optreden.
 Een ontheffing zal voor het verstoren en/of vernietigen van bezette nesten niet worden verleend.
- De poel in het westelijk deel van het plangebied is potentieel geschikt voor voortplantingsplaatsen van gevlekte witsnuitlibel. Bij eventueel herstel van deze poel en bij werkzaamheden aan de greppel dient een nieuwe effectbeoordeling te worden uitgevoerd,

voordat de werkzaamheden starten. Wellicht is dan aanvullend onderzoek nodig in mei en juni, gebaseerd op de beschikbare ecologische informatie. Indien gevlekte witsnuitlibel aanwezig is dient een ontheffing Flora- en faunawet in bezit te zijn voordat met verstorende werkzaamheden kan worden gestart. Zie verder paragraaf 6.1.6.1.

- In het plangebied is potentieel geschikt habitat voor overige beschermde soortgroepen afwezig of wordt dit voor deze soorten op grond van de bekende verspreiding niet verwacht.
- Maatregelen dienen te worden uitgewerkt in een ecologisch werkprotocol specifiek voor het plangebied.
- Deze natuurtoets is geschreven op basis van de huidige wet- en regelgeving. Per 1 januari 2017 zal de nieuwe Wet Natuurbescherming in werking treden, exacte gevolgen zijn op dit moment nog niet te beoordelen. Aanbevolen wordt om per 1 januari 2017 na te gaan of deze wetswijziging gevolgen heeft voor uw project.

Soortgroep	Geschied	Schadelijke effecten	Aanvullend onderzoek	Ontheffing
Vaatplanten	Ja	Mogelijk	Nee	Nee, zorgvuldig werken of werken met een gedragscode
Zoogdieren – vleermuizen	Ja	Mogelijk	Nee	Nee, werken met een gedragscode
Zoogdieren – grondgebonden (eekhoorn)	Ja	Mogelijk	Nee	Nee, werken met een gedragscode
Zoogdieren – grondgebonden (Tabel 1 soorten)	Ja	Mogelijk	Nee	Nee, zorgvuldig werken
Amfibieën (alpenwatersalamander, vinpootsalamander, kamsalamander, poelkikker, heikikker)	Ja	Mogelijk	Omdat de ingreep nog niet bekend is, kan nog geen effectbeoordeling worden uitgevoerd.	Omdat de ingreep nog niet bekend is, kan nog geen effectbeoordeling worden uitgevoerd.
Reptielen (levendbarende hagedis, hazelworm)	Ja	Mogelijk	Nee	Nee, zorgvuldig werken of werken met een gedragscode
Amfibieën (Tabel 1 soorten)	Ja	Mogelijk	Nee	Nee, zorgvuldig werken
Vogels – jaarrond beschermde nesten	Ja	Mogelijk	Nee	Nee, zorgvuldig werken of werken met een gedragscode
Vogels – categorie 5	Ja	Mogelijk	Nee	Nee, indien maatregelen worden getroffen
Vogels – algemeen	Ja	Mogelijk	Nee	Nee, indien maatregelen worden getroffen
Libellen (gekleurde witsnuitlibel)	Ja	Mogelijk	Omdat de ingreep nog niet bekend is, kan nog geen effectbeoordeling worden uitgevoerd.	Omdat de ingreep nog niet bekend is, kan nog geen effectbeoordeling worden uitgevoerd.
Vissen	Nee	Nee	Nee	Nee
Dagvlinders	Nee	Nee	Nee	Nee
Weekdieren	Nee	Nee	Nee	Nee
Kreeftachtigen	Nee	Nee	Nee	Nee
Kevers	Nee	Nee	Nee	Nee

Tabel 4: Samenvatting conclusies. Voor het werken met een gedragscode zie paragraaf 7.2.1.

7.1.2 Beschermde natuurgebieden

7.1.2.1 Natuurbeschermingswet

Het plangebied ligt niet in, door de Natuurbeschermingswet, beschermde gebieden, maar grenst er wel aan. Het is uit te sluiten dat de verwachte storende factoren die voortkomen uit de activiteiten

(uitvoering werkzaamheden en nieuwe situatie; zie hoofdstuk 5) afgezet tegen de ligging en doelstelling van het Natura 2000-gebied Ulvenhoutse Bos en het Beschermde Natuurmonument Kooibosjes Terheijden leiden tot (significant) negatieve effecten op de habitattypen en soorten.

Een vergunning vanuit de Natuurbeschermingswet is voor wat betreft Natura 2000 en Beschermde Natuurmonumenten niet nodig.

7.1.2.2 *Natuurnetwerk Brabant*

De voorgenomen ingreep in het NNB heeft tot doel natuurontwikkeling en herstel van de houtwallen. Het is hierdoor uit te sluiten dat de verwachte storende factoren die voortkomen uit de activiteiten (zie hoofdstuk 5) afgezet tegen de doelstelling van het NNB leiden tot (significant) negatieve effecten op het NNB (zie hoofdstuk 6).

Een vergunning is niet nodig.

7.1.2.3 *Groenblauwe Mantel*

Gelet op de ingrepen en de aard van de bestemming zijn negatieve effecten op de Groenblauwe Mantel worden uitgesloten

7.2 *Aanbevelingen*

7.2.1 *Werken met een gedragscode*

Voor tabel 2 beschermde dier- en plantsoorten kent de Flora- en faunawet vrijstellingen in het geval van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting indien wordt gewerkt met een gedragscode.

Voorwaarde is dan wel dat de richtlijnen worden gevolgd uit een goedgekeurde gedragscode. Hierin staat op welke manier schade aan beschermde dieren en planten wordt voorkomen of tot een minimum beperkt blijft bij het uitvoeren van werkzaamheden. U kunt onder meer gebruik maken van de Gedragscode Bestendig beheer en onderhoud van Vereniging Stadswerk Nederland. Deze gedragscode is van toepassing op voorbereidende en uitvoerende werkzaamheden als het gaat om de ontwikkeling en inrichting van ruimtelijke projecten door gemeenten en overige organisaties. Zie voor een overzicht van alle goedgekeurde gedragscodes <https://mijn.rvo.nl/flora-en-faunawet-ontheffing-en-vrijstelling>. Om invulling te geven aan een gedragscode wordt aanbevolen een ecologisch werkprotocol op te stellen. In een ecologisch werkprotocol staat omschreven welke maatregelen getroffen worden om effecten op beschermde soorten te voorkomen en hoe te handelen wanneer ze onverhoopt toch optreden. Er staat onder andere in vermeld:

- In welke periode gewerkt moet worden.
- Welke ingrepen gepleegd worden.
- Welke maatregelen worden genomen en wat daarmee wordt gerealiseerd.
- Wanneer begeleiding door een deskundige noodzakelijk is.
- Wie die deskundige is.
- Wat de deskundige exact gaat doen.

7.2.2 Zorgplicht

De Flora- en faunawet erkent de intrinsieke waarde van het in het wild levende dier. Dat betekent dat voor de wet alle dieren van onvervangbare waarde zijn en dat mensen daar niet onzorgvuldig mee mogen omspringen. Vanuit deze gedachte is de zorgplicht in artikel 2 van de wet opgenomen. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (en dus niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving. Dit is een algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt. Concreet betekent dit dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Bij de aanvang van het project dient de 'Zorgplicht' Artikel 2 van de Flora- en faunawet te worden besproken.

7.2.3 Bestemmingsplan

Gemeenten moeten in het kader van de planologische uitvoerbaarheid en het zorgvuldigheidsbeginsel in het bestemmingsplan op voorhand onder meer rekening houden met gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten. Indien aannemelijk is dat de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet overtreden worden, moet een ontheffing aangevraagd worden. Het bestemmingsplan kan dan alleen vastgesteld worden indien aannemelijk is dat een ontheffing van de verbodsbepalingen wordt verstrekt. Of het bestemmingsplan wordt zodanig aangepast zodat er geen sprake meer is van een overtreding van de verbodsbepalingen.

7.2.4 Aanbevelingen

Hieronder aanbevelingen voor behoud en ontwikkeling van natuurkwaliteiten in het plangebied:

- Behoud zoveel mogelijk de bomen in het plangebied. Dit verhoogt de natuurkwaliteit binnen het plangebied.
- Breng natuurvriendelijke oevers aan.
- Sluit wat betreft de begroeiing zoveel mogelijk aan op het Natuurnetwerk Brabant.
- Maak gebruik van inheems gebiedseigen plantmateriaal.
- Breng in de gebouwen vogelnestkasten aan voor gebouwbewonende vogels of plaats vogelvides.
- Creëer verblijfplaatsen voor vleermuizen in de bebouwing en bomen door middel van vleermuiskasten.
- Zorg voor een gevarieerde leeftijdsopbouw van de bomen binnen het plangebied, waardoor altijd holten en scheuren aanwezig zijn, waar vleermuizen en vogels hun verblijfplaatsen kunnen vinden.
- Streef naar inpassing van planten en dieren die in en rond het plangebied hun habitat (kunnen) vinden. In Tabel 1 wordt opgesomd om welke soorten het gaat. Neem contact op met de deskundig ecooloog voor inrichtingsadviezen.
- Streef naar een zo ecologisch mogelijk beheer van het groen. Doel van het beheer is dan structurele aanwezigheid van holle, oude bomen voor soorten die gebruik maken van hollen. Ook lage vegetatie, struiken, rillen, wallen, etc. voor kleine zoogdieren, amfibieën en vogels.

8 Geraadpleegde bronnen

8.1 *Literatuur*

Anon., 2007: Spelregels EHS. Beleidskaders voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS. Den Haag, Ministeries van LNV en VROM en de provincies

Boerema, L. & E.T. de Jong, 2012. Natuur en ruimte. Amsterdam

Borst, R.H.J. & R. Sprong, 2014. Gedragscode Flora- en faunawet bestendig beheer en onderhoud groenvoorzieningen. Vereniging Stadswerk Nederland en Branchevereniging VHG, Ede

Meurs, F.A. van, 2015. Notitie Aanvullend vleermuisonderzoek Plangebied Hockeyveld Zwart-Wit, Breda. Notitiekenmerk ER20141230v01. Ecoresult, Dordrecht

8.2 *Internet*

Amfibieën, reptielen en vissen

<http://www.ravon.nl/>

Beschermde Natuurmonumenten

<http://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/Kaartbank>

Dagvlinders

<http://vlindernet.nl/>

Natuurnetwerk Provincie Noord-Brabant

<http://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan/>

Effectenindicator Natura 2000-gebieden

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/effectenindicatorappl.aspx?subj=effectenmatrix&tab=1>

Flora

<http://wilde-planten.nl/>

Gedragscodes

<https://mijn.rvo.nl/gedragscodes-overige-organisaties>

Groenblauwe Mantel

<http://ruimtelijkeplannen.brabant.nl/?phID=DCD15F04-8F5D-4F50-8642-AE3F528FFEE8>

Libellen

<http://libellennet.nl/>

Nationale Databank Flora en Fauna

<http://www.quickscanhulp.nl>

Natura 2000-gebied Ulvenhoutse Bos

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=gebnbwet&groep=11&id=SN082>

Natuurtypen Brabants Natuurnetwerk

www.portaalnatuurenlandschap.nl/themas/overzicht-typen-natuur-en-landschap/natuurtypen/

Soortenstandaards

<http://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/beschermde-planten-dieren-en-natuur/flora-en-faunawet-ffw/ontheffing-vrijstelling/soortenstandaard/beschikbare>

Vogels

<https://www.sovon.nl/>

Vleermuisprotocol 2013

<http://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>

Wilde planten

<http://wilde-planten.nl>

Bijlage 1 Toelichting Flora- en faunawet

Bron: <http://www.rvo.nl>

Soortenbescherming door Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Ongeveer 500 van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen vallen onder de bescherming van deze wet. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Flora- en faunawet een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan. U heeft dan een ontheffing of vrijstelling nodig.

Voor wie

De Flora- en faunawet geldt voor iedereen in Nederland.

Wat is verboden

Gaat u bouwen, slopen, dempen, saneren, aanleggen of andere activiteiten voor ruimtelijke ontwikkeling uitvoeren? Dan moet u zich eerst afvragen of er beschermde inheemse soorten aanwezig zijn. Dan is de kans groot dat u te maken krijgt met onderstaande verboden. Het is verboden:

Beschermde inheemse plantensoorten:

- te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enig andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Beschermde inheemse diersoorten:

- te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- opzettelijk te verontrusten.

Van beschermde inheemse diersoorten:

- de nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- de eieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Welke soorten zijn beschermd

Er is veel informatie over soorten beschikbaar op internet. Hieronder staat een opsomming van informatie die u nodig heeft. U bepaalt zelf of u wel of niet met een beschermde soort te maken heeft.

- Soortendatabase
In deze database staat informatie over soorten die in Nederland in het wild voorkomen en op welke manier ze worden beschermd.
- Soortenregister
Deze database geeft inhoudelijke informatie over Nederlandse planten- en diersoorten. Bij elke soort staat een uitgebreide beschrijving van onder meer verspreiding, biotoop en levenswijze.
- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)
In deze databank vindt u informatie over waar Nederlandse planten- en diersoorten voorkomen. Deze is beschikbaar voor bedrijven en overheden. U kunt zich hiervoor aanmelden op de website van de Gegevensautoriteit natuur.

Zorgplicht flora en fauna

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat u nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moet voorkomen. De zorgplicht geldt voor iedereen en voor alle planten en dieren, beschermd of niet. Bij beschermde planten of dieren geldt de zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend.

Wet- en regelgeving

Om de in het wild levende planten- en diersoorten te beschermen is de Flora en faunawet gemaakt. In de wet zijn een aantal verboden opgenomen. Van deze verboden kan alleen onder voorwaarden worden afgeweken. Hiervoor is vrijstelling of ontheffing mogelijk. Het verschilt wel per activiteit, verbodsbepaling of soort.

Verschil vrijstelling en ontheffing

Een vrijstelling is een uitzondering op een verbod. Deze geldt voor iedereen die aan de voorwaarden van de vrijstelling voldoet. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Kaderwet

De Flora- en faunawet is een 'kaderwet'. In de wet staan alleen algemene principes en

verantwoordelijkheden. De details zijn geregeld in een groot aantal algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen. Sommige bepalingen uit de Flora- en faunawet komen voort uit afspraken over biodiversiteit die op internationaal en Europees niveau zijn gemaakt. Zoals:

- Vogelrichtlijn > Europese richtlijn voor het behoud van de vogelstand.
- Habitatrichtlijn > Europese richtlijn voor de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.

De bepalingen over soortenbescherming die in deze richtlijnen staan, zijn opgenomen in de Flora- en faunawet. Ook bepalingen van het CITES-verdrag staan in de Flora- en faunawet. Voor meer informatie hierover gaat u naar CITES.

Waar vindt u de wet- en regelgeving

Alle wet- en regelgeving rond de Flora- en faunawet is te vinden op Overheid.nl. Bij 'Wettechnische informatie' vindt u ook alle actuele informatie over afgeleide regelgeving en wijzigingen van de Flora- en faunawet.

Tabellen soorten Flora- en faunawet

In 3 tabellen staan alle beschermde soorten van de Flora- en faunawet (Ffwet). De tabellen zijn aan de ene kant aan de orde bij ontheffingverlening voor artikel 75 en aan de andere kant bij vrijstellingen in het kader van het Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen (AMvB artikel 75).

Vogelsoorten zijn in deze tabellen niet apart opgenomen, omdat het een erg lange lijst is. Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd (behalve exoten). In de toelichting bij de tabellen staat aangegeven welk regime toepasselijk is voor vogelsoorten.

Toelichting tabel 1

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 1 voor artikel 8 t/m 12 van de Ffwet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing aangevraagd worden.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 1 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen

afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zgn. lichte toets).

Toelichting tabel 2

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 2 voor artikel 8 t/m 12 van de Ffwet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Hetzelfde geldt voor alle vogelsoorten. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 2 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort'. Dit is niet van toepassing op alle vogelsoorten (zie toelichting tabel 3)

Toelichting tabel 3

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 3 voor artikel 8 t/m 12 van de Ffwet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Deze vrijstelling is enigszins beperkt; voor activiteiten die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik geldt geen vrijstelling voor artikel 10 van de Ffwet. Ook niet op basis van een gedragscode. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring.
- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, geldt voor soorten in tabel 3 geen vrijstelling. Ook niet op basis van een gedragscode. Hiervoor is een ontheffing nodig.
- Voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik en voor activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling is het niet mogelijk voor artikel 10 voor de soorten in tabel 3 een ontheffing te krijgen.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 3 een ontheffing nodig.
- Een ontheffingaanvraag voor de soorten van tabel 3 wordt getoetst aan drie criteria: 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang¹, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort. Deze drie criteria vormen de zgn.

uitgebreide toets. De drie criteria staan naast elkaar en niet na elkaar (aan alle drie moet voldaan zijn).

- De uitgebreide toets voor ontheffingverlening geldt ook voor alle vogelsoorten.

Bijlage 2 Toelichting Natuurbeschermingswet

Bron: <http://www.rvo.nl>

Natuurbeschermingswet

In de Natuurbeschermingswet is de bescherming van specifieke gebieden geregeld. De bepalingen uit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt. De volgende gebieden zijn aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden).
- Beschermde Natuurmonumenten.
- Wetlands.

Kijk voor meer informatie over de Natuurbeschermingswet op de site van de rijksoverheid.

Agrarische bedrijven en de natuurbeschermingswet

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur is een Natuurbeschermingswetvergunning nodig. Dit geldt ook voor veehouderijbedrijven vanwege hun ammoniakuitstoot (stikstofdepositie). Veehouders die een nieuw bedrijf vestigen of hun bedrijf uitbreiden, kunnen een Natuurbeschermingswetvergunning nodig hebben, naast bijvoorbeeld een Milieuvergunning van de gemeente. De provincie verleent deze vergunningen.

Bijlage 3 Toelichting Natuurnetwerk Nederland

Bron: <http://www.rijksoverheid.nl/>

Het Natuurnetwerk Brabant (NNB) is een Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Met publicatie in de Nota Ruimte (2005) heeft het NNN wettelijke status gekregen.

NNN: een netwerk van natuurgebieden

Het NNN is een netwerk van natuurgebieden waarmee de biodiversiteit behouden en versterkt wordt. Planten en dieren kunnen zich van het ene naar het andere gebied verspreiden. Soorten raken hierdoor niet geïsoleerd en hebben dus minder kans op uitsterven. Het NNN bestaat uit:

- Bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken.
- Gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt.
- Landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer.
- Ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de kustzone van de Noordzee en de Waddenzee.

De provincies worden vanaf 2014 verantwoordelijk voor het NNN. In 2021 moet het NNN afgerond zijn.

Nationale Parken kerngebieden NNN

De Nationale Parken behoren tot de kerngebieden van het NNN. Nationale Parken zijn aaneengesloten gebieden met een oppervlakte van ten minste 1.000 hectare. Deze parken zijn geselecteerd omdat ze bestaan uit voor Nederland bijzondere natuur. Er zijn 20 Nationale Parken.

NNN en recreatie

Grotere natuurgebieden bieden veel mogelijkheden voor recreatie. Het grootste deel van de natuurgebieden in het NNN is goed toegankelijk via wegen en paden. Sommige delen zijn geheel vrij toegankelijk, dus ook buiten wegen en paden. Dit heet ook wel struinnatuur. Er zijn vele mogelijkheden voor wandelen, fietsen, kanoën en andere vormen van natuurgerichte openluchtrecreatie.

Niet alle ontwikkelingen verboden

De bescherming van het NNN betekent niet dat bijvoorbeeld woningbouw en bedrijvigheid altijd

verboden zijn. Ontwikkelingen zijn onder bepaalde voorwaarden mogelijk. Het Rijk en de provincies hebben hiervoor samen met gemeenten en maatschappelijke organisaties, spelregels opgesteld.

In het NNN geldt het 'nee, tenzij'-principe. Ruimtelijke ingrepen zijn niet toegestaan, tenzij er geen alternatieven zijn. Ook moeten de ontwikkelingen een groot openbaar belang hebben. De schadelijke effecten van de activiteit op de natuur moeten bovendien worden gecompenseerd. Ook hierover zijn in de spelregels afspraken gemaakt.

Bijlage 4 Bekende verspreiding beschermde soorten (NDFF)

In onderstaande tabellen staat aangegeven welke beschermde soorten binnen een afstand van 1 tot 10 kilometer van het plangebied de afgelopen vijf jaar zijn waargenomen. Hierin zijn alleen de soorten weergegeven van tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet en de vogels waarvan RVO op een indicatieve lijst aangeeft dat deze jaarrond beschermde nesten hebben. Voor een afstand van 0 – 1 km zie paragraaf 4.2. Voor de gegevens in deze bijlage geldt: "© NDFF - quickscanhulp.nl 30-09-2016 13:22:41".

Soort	Soortgroep	Bescherming
Damhert	Zoogdieren, overige zoogdieren	tabel II
Steenmarter	Zoogdieren, overige zoogdieren	tabel II
Laatvlieger	Zoogdieren, vleermuizen	tabel III
Tweekleurige vleermuis	Zoogdieren, vleermuizen	tabel III
Boomkikker	Amfibieën	tabel III
Kamsalamander	Amfibieën	tabel III
heideblauwtje	Dagvlinders	tabel III
Beenbreek	Vaatplanten	tabel II
Bosorchis	Vaatplanten	tabel II
Brede orchis	Vaatplanten	tabel II
Gele helmbloem	Vaatplanten	tabel II
Gevlekte orchis	Vaatplanten	tabel II
Gevlekte orchis / Bosorchis	Vaatplanten	tabel II
Gulden sleutelbloem	Vaatplanten	tabel II
Herfsttijloos	Vaatplanten	tabel II
Kluwenklokje	Vaatplanten	tabel II
Moeraswespenorchis	Vaatplanten	tabel II
Muurbloem	Vaatplanten	tabel II
Rapunzelklokje	Vaatplanten	tabel II
Schubvaren	Vaatplanten	tabel II
Steenanjer	Vaatplanten	tabel II
Steenbreekvaren	Vaatplanten	tabel II
Veldsalie	Vaatplanten	tabel II
Weideklokje	Vaatplanten	tabel II
Wilde gagel	Vaatplanten	tabel II
Wilde kievitsbloem	Vaatplanten	tabel II
Zwartsteel	Vaatplanten	tabel II
Drijvende waterweegbree	Vaatplanten	tabel III
Rivierprik	Vissen	tabel III
Ransuil	Vogels	tabel III
Slechtvalk	Vogels	tabel III

Verspreiding op een afstand van 1 tot 5 kilometer

Soort	Soortgroep	Bescherming
Boommarter	Zoogdieren, overige zoogdieren	tabel III
Myoot (soort onbekend)	Zoogdieren, vleermuizen	tabel III
Rosse vleermuis	Zoogdieren, vleermuizen	tabel III
keizersmantel	Dagvlinders	tabel III
Bijenorchis	Vaatplanten	tabel II
Brede orchis / Rietorchis	Vaatplanten	tabel II
Grote keverorchis	Vaatplanten	tabel II
Kruisbladgentiaan	Vaatplanten	tabel II
Stijf hardgras	Vaatplanten	tabel II
Vleeskleurige orchis	Vaatplanten	tabel II
Grote modderkruiper	Vissen	tabel III
Zwarte Wouw	Vogels	tabel III

Verspreiding op een afstand van 5 tot 10 kilometer

Bijlage 5 Sfeerimpressie plangebied

De boerderij, gezien vanuit het zuidoosten. Het woonhuis zal worden ingericht als B&B.

De deel van de boerderij. Dit wordt de woning van de opdrachtgever/initiatiefnemer.

Het bakhuis. Deze wordt gerestaureerd en in gebruik genomen als bakhuisje en winkeltje.

Impressie van het plangebied met houtwallen en hagen.